

**STANDARDIMINE JA
STANDARDIMISEGA SEOTUD
TEGEVUSED
Põhisõnavara**

**Standardization and related activities
General vocabulary
(ISO/IEC Guide 2:1996)**

EESTI STANDARDI EESSÕNA

Käesolev Eesti standard on standardi EVS-EN 45020:1999 “Standardimine ja standardimisega seotud tegevused. Põhisõnavara” uustöötlus. Standard sisaldab Euroopa standardi EN 45020:1998 “Standardization and related activities – General vocabulary” ingliskeelse teksti ja selle identse tõlke eesti keelde. Standardis toodud terminid ja määratlused on ette nähtud kasutamiseks standardimisalastes ja standardimisega seotud tegevusi käsitlevates dokumentides.

Käesolev Eesti standard sisaldab termineid eesti, inglise, prantsuse, rootsi, saksa, soome ja vene keeles. Euroopa standardis EN 45020 on toodud terminid inglise, hispaania, hollandi, itaalia, prantsuse, rootsi ja saksa keeles ning rootsi-, inglisi-, prantsus- ja saksakeelsed määratlused. Euroopa standardi EN 45020:1998 tekst on identne juhendiga ISO/IEC Guide 2:1996, milles on toodud terminid inglise, hispaania, hollandi, itaalia, prantsuse, rootsi, saksa ja vene keeles ning inglisi-, prantsus- ja venekeelsed määratlused.

Uustöötamise käigus asendati tehnilise normi ja standardi seadust puudutav lisa uue lähenemisviisi terminite lisaga, mis käsitleb valdkondi “uus lähenemisviis tehnilisele harmoneerimisele ja standarditele” ning “üldine lähenemisviis sertifitseerimisele ja katsetele”. Standardis kasutatakse läbivalt ingliskeelse termini „regulation” eestikeelse vastena eeskiri. Vastavalt erinevale kontekstile võib olla sobiv või sobivam ka eesti keeles sõna „õigusakt” või „õigusnorm” (viimast soovitab Eesti Õiguskeele Keskus). Kuna erinevalt alternatiivsetest terminitest sobis „eeskiri” läbivalt standardis kõikjale, on seda eelistatud. Mõningatel juhtudel on esitatud paralleeltermin eeskiri/õigusakt.

Käesoleva standardi rahvulik lisa valmis Phare Turujärelevalveprojekti raames. Standardi uustöötamise lisas NA toodud terminid on läbi vaadatud ning parandatud töögrupi poolt, kuhu kuulusid Majandus- ja Kommunikatsiooni- ning Sotsiaalministeeriumi poolt nimetatud, Tehnilise Järelevalve Inspeksiooni, Standardikeskuse ning eraõiguslike konsultatsiooni-ettevõtete esindajad. Kogu tööd administreeris Eesti Õiguskeele Keskus.

Enamasti on iga eestikeelse mõiste jaoks esitatud üks termin. Mõningatel juhtudel on toodud võrdväärseid rööpterminid, mis omavahel on eraldatud komaga. Nurksulgudes toodud osi on terminites võimalik välja jätta.

Euroopa standard EN 45020:1998 on kasutusele võetud Eesti standardina EVS-EN 45020:1999, mis on asendatud käesoleva standardiga EVS-EN 45020:2005 kinnitatud Standardikeskuse 04.01.2005 käskkirjaga nr 1.

This standard contains the English text of the European Standard EN 45020:1998 “Standardization and related activities – General vocabulary (ISO/IEC Guide 2:1996)” and an identical Estonian translation of the English text. This standard contains also the German, French and Swedish terms from EN 45020:1998. In this standard are added Finnish terms from SFS-EN 45020 and Russian terms from ISO/IEC Guide 2:1996 not included in EN 45020:1998. This standard has national Annex NA “New approach to technical harmonization and standards and global approach to certification and testing”.
The European Standard EN 45020:1998 has the status of an Estonian National Standard.

CORRECTED 1998-02-26

EUROOPA STANDARD
EUROPEAN STANDARD
NORME EUROPÉENNE
EUROPÄISCHE NORM

EN 45020

February 1998

ICS 01.040.01; 01.120

Supersedes

EN 45020:1993

Descriptors: See ISO document

English version

**Standardization and related activities –
General vocabulary (ISO/IEC Guide 2:1996)**

Normalisation et activités connexes - Vocabulaire général
(Guide ISO/CEI 2:1996)

Normung und damit zusammenhängende Tätigkeiten -
Allgemeine Begriffe (ISO/IEC Guide 2:1996)

This European Standard was approved by CEN/CENELEC on 1 January 1998.

CEN/CENELEC members are bound to comply with the CEN/CENELEC Internal Regulations which stipulate the conditions for giving this European Standard the status of a national standard without any alteration. Up-to-date lists and bibliographical references concerning such national standards may be obtained on application to the Central Secretariat or to any CEN/CENELEC member.

This European Standard exists in three official versions (English, French, German). A version in any other language made by translation under the responsibility of a CEN/CENELEC member into its own language and notified to the Central Secretariat has the same status as the official versions.

CEN/CENELEC members are the national standards bodies and national electrotechnical committees, respectively, of Austria, Belgium, Czech Republic, Denmark, Finland, France, Germany, Greece, Iceland, Ireland, Italy, Luxembourg, Netherlands, Norway, Portugal, Spain, Sweden, Switzerland and United Kingdom.

CEN/CENELEC

CEN Central Secretariat
rue de Stassart 36, B-1050 Brussels

CENELEC Central Secretariat:
rue de Stassart 35, Brussels

SISUKORD**CONTENTS**

	Lk		Page
EESSÕNA	3	FOREWORD	3
SISSEJUHATUS	3	INTRODUCTION	3
KÄSITLUSALA	5	SCOPE	5
1 Standardimine	7	1 Standardization	7
2 Standardimise eesmärgid	12	2 Aims of standardization	12
3 Normdokumendid	14	3 Normative documents	14
4 Standardite ja õigusaktide eest vastutavad asutused	20	4 Bodies responsible for standards and regulations	20
5 Standardiliigid	24	5 Types of standards	24
6 Standardite harmoneerimine	27	6 Harmonization of standards	27
7 Normdokumentide sisu	31	7 Content of normative documents	31
8 Normdokumentide struktuur	34	8 Structure of normative documents	34
9 Normdokumentide koostamine	35	9 Preparation of normative documents	35
10 Normdokumentide kasutamine	39	10 Implementation of normative documents	39
11 Viited standarditele õigusaktides/eeskirjades	41	11 References to standards in regulations	41
12 Vastavushindamine üldiselt	44	12 Conformity assessment in general	44
13 Omaduste määramine	50	13 Determination of characteristics	50
14 Vastavushindamine	52	14 Conformity evaluation	52
15 Vastavuse tagamine	54	15 Assurance of conformity	54
16 Heakskiitmise ja tunnustamise lepped	57	16 Approval and recognition arrangements	57
17 Vastavushindamisasutuste ja isikute akrediteerimine	59	17 Accreditation of conformity assessment bodies and persons	59
Tähestikregistrid		Alphabetical indexes	
Eesti terminite tähestikregister (et)	61	Estonian alphabetical index (et)	61
Inglise terminite tähestikregister (en)	63	English alphabetical index (en)	63
Saksa terminite tähestikregister (de)	67	German alphabetical index (de)	67
Prantsuse terminite tähestikregister (fr)	69	French alphabetical index (fr)	69
Soome terminite tähestikregister (fi)	74	Finnish alphabetical index (fi)	74
Rootsi terminite tähestikregister (sv)	76	Swedish alphabetical index (sv)	76
Vene terminite tähestikregister (ru)	79	Russian alphabetical index (ru)	79
Eesti standardi rahvuslik lisa NA (normatiivlisa)		National annex NA (normative)	
Uus lähenemisviis tehnilisele harmoneerimisele ja standarditele ning üldine lähenemisviis sertifitseerimisele ja katsetele. Termineid ja määratlusi	82	New approach to technical harmonization and standards and global approach to certification and testing. Terms and definitions	82

EESSÕNA

Vastavushindamise Komitee (CASCO) ISO/IEC Guide 2:1996 teksti on võtnud Euroopa standardiks üle CEN-i tehniline komitee CEN/CLC/1 "Kriteeriumid vastavushindamisasutustele", mille sekretariaati haldab NSF. Standardi on vastu võtnud CEN ja CENELEC.

Käesolev Euroopa standard asendab EN 45020:1993.

Käesolevale Euroopa standardile tuleb anda rahvusliku standardi staatus kas identse teksti või jõustumisteate avaldamisega hiljemalt 1998. a augustiks ning sellega vastuolus olevad rahvuslikud standardid peavad olema kehtetuks tunnistatud samuti hiljemalt 1998. a augustiks.

Vastavalt CEN/CENELEC-i siseresolvidele peavad käesoleva Euroopa standardi võtma rahvusliku standardina kasutusele järgmised riigid: Austria, Belgia, Hispaania, Holland, Iirimaa, Island, Itaalia, Kreeka, Luksemburg, Norra, Portugal, Prantsusmaa, Rootsi, Saksamaa, Soome, Šveits, Taani, Tšehhi Vabariik ja Ühendkuningriik.

SISSEJUHATUS

Sellal, kui ISO ja IEC tegelevad üheskoos rahvusvahelise standardimise raamistikuga, haarates peamiselt suurt tehniliste küsimuste ringi, on standardimise üldisem mõiste jäänud väljapoole nende pädevust. Vastavalt ISO ja IEC eesmärkidele, tuleb määratlust **standardimine** (1.1) seostada **standardi** (3.2) ja **konsensuse** (1.7) määratlustega.

FOREWORD

The text of the ISO/IEC Guide 2:1996 of the Committee on Conformity Assessment (CASCO) has been taken over as a European Standard by Technical Committee CEN/CLC/TC 1 "Criteria for conformity assessment bodies", the secretariat of which is held by NSF, and approved by CEN and CENELEC.

This European Standard supersedes EN 45020:1993.

This European Standard shall be given the status of a national standard, either by publication of an identical text or by endorsement, at the latest by August 1998, and conflicting national standards shall be withdrawn at the latest by August 1998.

According to the CEN/CENELEC Internal Regulations, the national standards organizations of the following countries are bound to implement this European Standard: Austria, Belgium, Czech Republic, Denmark, Finland, France, Germany, Greece, Iceland, Ireland, Italy, Luxembourg, Netherlands, Norway, Portugal, Spain, Sweden, Switzerland and the United Kingdom.

INTRODUCTION

Whilst ISO and IEC jointly provide the international framework for standardization, covering a wide range of mainly technical matters, the general concept of standardization extends beyond their terms of reference. For ISO and IEC purposes, the definition of **standardization** (1.1) should accordingly be read in conjunction with the definitions of **standard** (3.2) and **consensus** (1.7).

Üldterminoloogilised põhimõtted, millest juhenduti Guide 2 uustöötlustes peale 1986. a, on kehtestanud ISO tehniline komitee TC 37 “Terminology (principles and coordination)”.

Spetsiifilisemaid mõisteid selgitavaid termineid võib üldjuhul moodustada üldisemate terminite kombinatsioonina. Viimatimanimatud terminid moodustavad nagu ehitusplokkid ning terminite kombineerimine ja määratluste ülesehitus põhineb käesolevas väljaandes sellisel lähenemisviisil, millest lähtuvalt ekvivalentsed inglise, prantsuse ja vene terminid sisaldavad samu ehitusplokke.

Selliselt on täiendavad terminid selles juhendis ka moodustatud. Näiteks terminit “**ohutusstandard**” (safety standard) võib määratleda kui **standardit** (3.2) ülemäärase kahjuriski puudumise kohta (“**ohutuse**” määratlus 2.5).

Mõne termini sulgudes olevad sõnad “(...)” võib välja jätta, kui nad pole sobivad või võivad põhjustada valesti mõistmist.

Käesolevas väljaandes sisalduvad terminid on vahetult ekvivalentsed inglise, prantsuse ja vene keeles. Nad on koostatud nii lühidalt kui võimalik. Määratlustes esmakordselt esinevad terminid, mis ise on määratletud käesolevas väljaandes, on trükitud paksult (boldina).

Määratluste juurde lisatud märkused pakuvad täpsustusi, selgitusi või näiteid, et lihtsustada kirjeldatud mõistetest arusaamist. Teatavatel juhtudel võivad märkused eri keeltes lingvistiliste erinevuste tõttu olla erinevad, samuti võib tuua lisamärkusi.

The general terminological principles guiding the revisions of Guide 2 since 1986 have been those established by Technical Committee ISO/TC 37, *Terminology (principles and coordination)*.

Terms expressing more specific concepts may generally be constructed by a combination of terms representing more general concepts. The latter terms thus form “building blocks”, and the selection of terms and the construction of definitions within this Guide has been based on this approach in cases where equivalent English, French and Russian combined terms contain the same “building blocks”.

In this way, additional terms can be readily constructed within the framework of the Guide. For example, the term **safety standard** can be defined as a **standard** (3.2) concerned with freedom from unacceptable risk of harm (definition of **safety** in 2.5).

Words placed between parentheses “(...)” within some terms may be omitted if it is unlikely that this will cause confusion.

The definitions included in this Guide are directly equivalent in the English, French and Russian languages. They have been drawn up as concisely as practicable. Where they first occur in other definitions, terms which have themselves been defined in this Guide are printed in bold type.

The notes appended to certain definitions offer clarification, explanation or examples to facilitate understanding of the concepts described. In certain cases, the notes may differ in different languages for linguistic reasons, or additional notes may be given.

Teaduses ja tehnikas kasutatakse ingliskeelset sõna “standard” kahes eri tähenduses: tehniline normdokument, nagu ta on määratletud 3.2 (prantsuse keeles “norme”) ja kui mõõtühiku ülekande vahend (prantsuse ja eesti keeles “étalon”). Käesolevas väljaandes on ta kasutatud ainult esimeses tähenduses. Teine kuulub “*International vocabulary of basic and general terms in metrology (VIM)*” alla.

In science and technology, the English word “**standard**” is used with two different meanings: as a normative document as defined in 3.2 (in French “**norme**”) and also as a measurement standard (in French “**étalon**”). This Guide is concerned solely with the first meaning. The second is the province of the *International vocabulary of basic and general terms in metrology (VIM)*.

KÄSITLUSALA

ISO/IEC juhend 2 esitab standardimise ning sellega seotud tegevuste põhitähtsused ja määratlused. Selle juhendi eesmärk on oluliselt parandada vastastikust arusaamist ISO ja IEC liikmete ning rahvusvahelises, regionaalses või rahvuslikus standardimises osalevate mitmesuguste valitsusasutuste või valitsusväliste organisatsioonide vahel. Selle eesmärk on ka õppetöös ja teatmete materjalina kasutamiseks sobiva allikmaterjali saamine, milles esitatakse lühidalt standardimise, sertifitseerimise ja laborite akrediteerimise teoreetilised ja praktilised põhimõtted.

Väljaande eesmärk pole korrata määratlusi, mis on toodud üldotstarbelistes või teistes autoriteetsetes rahvusvahelistes sõnastikes.

MÄRKUSED

1 Sellest seisukohast lähtudes on erilist tähelepanu pööratud “*International vocabulary of basic and general terms in metrology (VIM)*”, mis on valminud ISO, IEC, BIPM, IFCC, IUPAC, IUPAP ja OIML ühistööna ja avaldatud 1993. aastal (teine väljaanne).

SCOPE

This Guide provides general terms and definitions concerning standardization and related activities. It is intended to contribute fundamentally towards mutual understanding amongst the members of ISO and IEC and the various governmental and non-governmental agencies involved in standardization at international, regional and national levels. It is intended also to provide a suitable source for teaching and for reference, briefly covering basic theoretical and practical principles of standardization, certification and laboratory accreditation.

It is not the aim of this Guide to duplicate definitions of terms adequately defined for general purposes in other authoritative international vocabularies.

NOTES

1 From this point of view, particular attention is drawn to the *International vocabulary of basic and general terms in metrology (VIM)* jointly prepared by ISO, IEC, BIPM, IFCC, IUPAC, IUPAP and OIML, and published in 1993 (second edition).

2 Lisaks ISO ja IEC ametlikes keeltes (inglise, prantsuse ja vene) terminitele on ISO/IEC Guide 2-s antud ka olulisemate liikmesriikide poolt esitatud ekvivalentsed terminid alljärgnevas keeltes:

- saksa (de);
- prantsuse (fr);
- hispaania (es);
- itaalia (it);
- hollandi (ne);
- rootsi (sv).

2 In addition to the terms given in the official languages of ISO and IEC (English, French and Russian), equivalent terms provided by the relevant member bodies are given in the following languages:

- German (de);
- French (fr);
- Spanish (es);
- Italian (it);
- Dutch (nl);
- Swedish (sv).

See dokument on EVS-i poolt loodud eelvaade

STANDARDIMINE JA STANDARDIMISEGA
SEOTUD TEGEVUSED

Põhisõnavara

Standardization and related activities
General vocabulary (ISO/IEC Guide 2:1996)

Käesolev standard on identne Euroopa standardiga EN 45020:1998 ja see on välja antud CEN-i poolt. Euroopa standard EN 45020:1998 on võetud kasutusele Eesti standardina	This standard is identical with European Standard EN 45020:1998 and it is published with permission of CEN. The European Standard EN 45020:1998 has the status of an Estonian National standard
Tõlgendamise erimeelsuste korral on kehtiv ingliskeelne tekst	In case of interpretation disputes the English text applies

1 et STANDARDIMINE
en STANDARDIZATION

1.1	et	standardimine
	en	standardization
	de	Normung; Normungsarbeit
	fr	normalisation
	fi	standardisointi
	sv	standardisering
	ru	стандартизация

Tegevus, millega määratakse **sätteid** olemasolevate või potentsiaalsete probleemide lahendamiseks, nende üldiseks või korduvaks kasutamiseks ning mis on suunatud korrapärasuse optimaalse astme saavutamisele antud kontekstis.

MÄRKUSED

1 Põhiliselt seisneb see tegevus **standardite** koostamises, väljaandmises ja kasutamises.

2 Standardimisest saadavaks kasuks on toodete, protsesside ja teenuste eesmärgivastavuse parenemine, kaubanduslike tõkete vältimine, tehnilise koostöö hõlbustamine.

*Activity of establishing, with regard to actual or potential problems, **provisions** for common and repeated use, aimed at the achievement of the optimum degree of order in a given context.*

NOTES

*1 In particular, the activity consists of the processes of formulating, issuing and implementing **standards**.*

2 Important benefits of standardization are improvement of the suitability of products, processes and services for their intended purposes, prevention of barriers to trade and facilitation of technological cooperation.

1.2	et	standardimisobjekt
	en	subject of standardization
	de	Normungsgegenstand
	fr	sujet de normalisation
	fi	standardisointikohde
	sv	ämne för standardisering
	ru	объект стандартизации

Standarditav ainestik.

MÄRKUSED

1 Väljendit "toode, protsess või teenus" on kasutatud selles standardis standardimisobjekti laiemas tähenduses. Selle all tuleb mõista nt mistahes materjali, komponenti, seadet, süsteemi, liidest, protokolli, protseduuri, talitlust, meetodit või tegevust.

2 Võib piirduda mistahes objekti eri aspektide standardimisega. Nt jalatsite puhul võivad suurus- ja vastupidavuskriteeriumid olla standarditud eraldi.

Topic to be standardized.

NOTES

1 The expression "product, process or service" has been adopted throughout this Guide to encompass the subject of standardization in a broad sense, and should be understood equally to cover, for example, any material, component, equipment, system, interface, protocol, procedure, function, method or activity.

2 Standardization may be limited to particular aspects of any subject. For example, in the case of shoes, criteria could be standardized separately for sizes and durability.

1.3	et	standardimisala
	en	field of standardization
		domain of standardization (deprecated)
	de	Normungsgebiet
	fr	domaine de normalisation
	fi	standardisointiala
	sv	standardiseringsområde
	ru	область стандартизации